REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 8. jula 2013. god.
Br. ref.:RK446/13

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI09/12

Podnosilac

Lavdërije Telaku

Ocena ustavnosti rešenja Vrhovnog suda Rev.I.br. 481/2012 od 18. oktobra 2011 god., i presude Vrhovnog suda Ac.br 79/2011 od 24 novembra 2011 god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Lavdërije Telaku iz Prizrena, (u daljem tekstu "podnosilac zahteva").

Osporena odluka

2. Podnosilac osporava rešenje Vrhovnog suda Rev.br.I. 481/2012 od 18. oktobra 2011 god., i presudu Vrhovnog suda u Prištini Ac.br 79/2011, od 24. novembra 2011 god.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva podnetog Ustavnom sudu Republike Kosovo je ocena ustavnosti rešenja Vrhovnog suda Rev.I no 841/2009 od 18. oktobra 2011 god., i presude Vrhovnog suda Ac.no.79/2011 od 24.novembra 2011 god., povodom porodičnog spora. Podnosilac tvrdi da su odluke sudova dovele do kršenja njenih prava koja su garantovana Ustavom Republike Kosovo (u daljem tekstu: „Ustav"), ne navodeći specifično koja prava.

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članovima 113.7 Ustava, Članu 47. zakona 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009. god., (u daljem tekstu: „Zakon") i pravilu 28. Poslovnika o Radu Ustavnog Suda Republike Kosovo (u daljem tekstu „Poslovnik o Radu").

Postupak pred Sudom

5. Dana 31. januara 2012 god., podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo, i isti je registrovan pod brojem KI09/12.

6. Dana 01. februara 2012 god., podnosilac zahteva je obavešten o registraciji zahteva i zatraženo je od njega da dostavi dodatnu dokumentaciju radi dopune zahteva.

7. Dana 21. februara 2012 god., predsednik je odlukom GJR. 09/12 imenovao sudiju Altay Suroy za sudiju izvestioca. Istog dana predsednik je odlukom KSH 09/12 imenovao i Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Ivan Čukalović (predsedavajući), Gjyljeta Mushkolaj i Ilirijana Islami.

8. Dana 02. jula 2012 god., predsednik je odlukom GJR. 09/12 imenovao novo Veće za razmatranje u sastavu sudija: Ivan Čukalović (predsedavajući), Kadri Kryeziu je imenovan umesto Gjyljeta Mushkolaj, kojoj je 26. juna 2012 god., istekao mandat sudije Ustavnog suda, i Arta Rama-Hajrizi imenovana je umesto sudije Ilirijane Islami, kojoj je takođe istekao mandat 26. juna 2012 god.

9. Dana 05. septembra 2012 god., od podnosioca je zatraženo da dostavi dodatnu dokumentaciju koja se odnosi na određene odluke redovnih sudova u vezi slučaja.

10. Dana 14. septembra 2012 god., podnosilac je je dostavio sudu tražena dokumenta.

11. Dana 25. juna 2013. god., Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo sudu preporuku o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

12. Dana 07. februara 1992 god., podnosilac zahteva je stupio u brak sa A.T., iz Prizrena, i iz ove bračne veze supružnici imaju troje dece.

13. Zbog pogoršanja odnosa u porodici, 2004 god., supružnici kreću sa odvojenim životom,

14. Nepoznatog dana bračni drug podnosioca A.T., podnosi zahtev za razvod braka.

Postupak povodom rešenja Vrhovnog suda Rev.I. no 481/2009, u kojoj je podnosilac zahteva predstavljen kao tužilac

15. 15. marta 2007 god., Opštinski sud u Prizrenu donosi presudu C.br.21/2007, kojom usvaja tužbeni zahtev lica E.T., L.T., F.T., koja se javljaju u svojstvu maloletnih tužitelja, koje predstavlja zakonski predstavnik (podnosilac zahteva).

16. U izreci presude Sud odobrava potraživanja maloletnih tužitelja, i nalaže optuženom A.T., *„da na ime alimentacije plati po 150 €, za maloletne tužitelje ili ukupno 450 €, i to zakonskom predstavniku maloletnih (podnosiocu zahteva) za svaki mesec do 5 sledećih meseci počev od 19.01.2007 god., [...] a u buduće sve dok postoje zakonski uslovi ili dok se navedena odluka ne izmeni.“*

17. Nepoznatog dana A.T., ulaže žalbu na presudu Opštinskog suda [C.br.21/2007]

18. Dana 15. juna 2007 god., Okružni sud u Prizrenu donosi presudu [Ac.br.241/2007], kojom delimično odobrava žalbene navode i vrši izmenu presude Opštinskog suda [C.br.21/2007].

19. Sud u izreci presude navodi: *„Obavezuje se optuženi A. T., iz Prizrena da u ime doprinosa za ishranu maloletnih tužitelja [...] u ime alimentacije da plati po 80 € mesečno, ukupno 240 €, i ta isplata treba da se izvrši zakonskoj predstavnici, majci, maloletnih tužitelja, i to do 5 u mesecu narednog meseca od dana 19.01.2007. god. od dana podnošenja tužbe sve dok postoje zakonski uslovi ili se navedena presuda ne izmeni.“*

20. Dana 30. januara 2008 god., podnosilac je Opštinskom sudu u Prizrenu podneo zahtev za hitnu zaštitu, tražeći da ovaj Sud „ naredi odgovornom licu da na ime mesečne rente plati 100 € zaštićenoj strani“

21. Dana 30. januara 2008 god., Opštinski sud u Prizrenu donosi rešenje [C.br.865/07] kojim odobrava zahtev i izdaje nalog za hitnu zaštitu zaštićenih strana.

22. Sud u rešenju naređuje optuženom A.T., da zaštićenim strankama plaća mesečnu stanarinu u iznosu od 100 €, i to počev od 12. decembra 2005 god., „[...]", kao i da nalog za htnu zaštitu stupa na snagu odmah i da žalba ne zaustavlja njegovo izvršenje.

23. Dana 27. marta 2008 god., dužnik A.T., ulaže prigovor protiv rešenja C.nr.865/07, o dozvoli izvršenja.

24. Dana 19.maja 2008 god., Opštinski sud u Prizrenu donosi rešenje E.br 95/08 kojim prigovor dužnika A.T., odbija kao neosnovan.

25. Dana 01. decembra 2008 god., odlučujući po žalbi tuženog A.T., koja je podneta protiv rešenja Opštinskog suda u Prizrenu [C.br.865/07] od 30. januara 2008 god., donosi rešenje [AC.br.105/08], kojim poništava rešenje Opštinskog suda u Prizrenu [C.br.865/07] od 30. januara 2008 god., i predmet vraća prvostepenom sudu na ponovni postupak i odlučivanje.

26. Sud je u izreci svoje odluke naveo *„da je Okružni sud utvrdio da činjenično stanje nije pravedno i na potpuni način utvrđeno, što je prouzrokovalo i pogrešnu primenu materijalnog prava"*.

27. Dana 19.maja 2009 god., Opštinski sud u Prizrenu u ponovljenom postupku donosi rešenje C.br.874/2008, kojim odbija zahtev zaštićene stranke (podnosioca), o izdavanju naloga za hitnu zaštitu. Istovremeno sud je odbacio zahtev podnosioca da koristi deo kuće u kojoj su živeli zajedno dok su bili u braku.

28. U izreci rešenja sud navodi: *„da Prvostepeni sud odbacuje zahtev zaštićene stranke za izdavanjem naloga za hitnu zaštitu iz razloga što je Okružni sud u Prizrenu presudom Ac.br.241/2007 od 15. juna 2007 god., naložio licu A.T., da na ime alimentacije isplaćuje deci po 80 €, mesečno."[...]" ...na osnovu procene sud ne nalazi razlog da izda nalog putem kojeg bi se odgovorno lice obavezalo da isplaćuje kiriju... „*

29. Nepoznatog dana podnosilac ulaže žalbu na rešenje Opštinskog suda C.br.874/2008 od 19.maja 2009 god., zbog povredbe odredaba parničnog postupka.

30. Dana 02. septembra 2009 god., Okružni sud u Prizrenu donosi rešenje ac.br.323/2009, kojim žalbu podnosioca odbija kao neosnovanu i potvrđuje rešenje Opštinskog suda u Prizrenu C.br.874/2008 od 19.maja 2009 god.

31. Sud u rešenju navodi da nije našao da je tokom postupka došlo do apsolutne povrede odredaba parničnog postupka, jer u žalbi se na poseban način ne ukazuje na konkretne povrede odredaba postupka.

32. Nepoznatog dana podnosilac ulaže zahtev za reviziju rešenja Okružnog suda Ac.br.323/2009, od 02.septembra 2009 god.

33. Dana 18.oktobra 2011 god., Vrhovni sud donosi rešenje Rev. I.br. 484/2009, kojim zahtev podnosioca odbija kao neosnovan.

34. U obrazloženju svoje odliuke Vrhovni sud je naveo da;

„Prvostepeni sud je nakon razmatranja dokaza i saslušanja predstavnika centra za Socijalni rad u Prizrenu, dokazao da radnje optuženog ne predstavljaju kršenje porodičnog prava kako je predviđeno članom 2.1.j Unmik uredbe 2003/12."

[...]

„Drugostepeni sud u žalbenom postupku je u potpunosti potvrdio činjenično i pravno obrazloženje prvostepenog suda, odbijajući kao neosnovanu žalbu zaštićene strane i potvrdio prvostepenu odluku suda."

Postupak povodom presude Vrhovnog suda Ac.br. 79/2011, u kojoj se podnosilac javlja kao optuženi

35. Dana 09.juna 2011 god., Okružni sud u Prizrenu donosi presudu C.br.45/2011, kojom se brak tužioca A.T., i tužene (podnosioca) razrešava razvodom.

36. Sud u presudi odbija tužbeni zahtev tužene (podnosioca) za alimentacijom u iznosu od 250 €, a zahtev za boravak u porodičnoj kući tužioca ili isplaćivanje kirija za boravak sud proglašava neosnovanim.

37. Kao pravni osnov svoje odluke Sud navodi: *„da je zahtev tužene sud odbio iz razloga što tužilac nema kuću na svoje ime „[...]", i sa obzirom da je bez posla i da trenutno ne ostvaruje prihode nije u stanju da plaća kiriju."*

38. Nepoznatog dana podnosilac ulaže žalbu na presudu Okružnog suda u Prizrenu C.br.45/2011 od 09.juna 2011 god.

39. Dana 24.novembra 2011 god., Vrhovni sud donosi presudu [Ac.br.79/2011]., kojom žalbu podnosioca odbija kao neosnovanu i potvrđuje presudu Okružnog suda u Prizrenu C.br.45/2011 od 09.juna 2011 god.

40. U obrazloženju presude Vrhovni sud je naveo: *„Prvostepeni sud je na osnovu činjeničnog stanja pravilno primenio materijalno pravo kada je odbio zahtev optuženog za stanovanje u kući tužioca, ili da on plaća kiriju za nju [...] . Okružni sud je razmotrio sve činjenice i utvrdio da tužilac ne može biti*

obavezan za plaćanje alimentacije ili stanovanja, jer nije zaposlen, i ne ostvaruje prihod iz drugih izvora „

Tvrdnje podnosioca zahteva

41. Podnosilac zahteva tvrdi da je tokom postupka došlo do kršenja prava garantovanih Ustavom. Međutim ona nije precizirala nijednu ustavnu odredbu

42. Takođe, podnosilac navodi da je tokom postupaka redovnih sudova došlo do povrede odredbi porodičnog zakona koje se odnosi na stanovanje.

43. Podnosilac dalje navodi da ju je bivši muž izbacio iz kuće, a kasnije joj nije dozvolio da se vrati.

44. *Podnosilac od Ustavnog suda traži :*

„Poništenje spornih presuda, kao i odobravanje potraživanja u podnetim tužbama"

Ocena prihvatljivosti zahteva

45. Da bi bio u mogućnosti da presudi o podnesku podnosioca zahteva, Sud prvo treba da proveri da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti predviđene Ustavom, detaljnije obrazložene u Zakonu o Ustavnom sudu i Poslovniku o radu.

46. U tom smislu, Sud se poziva na član 113.1 i 113.7 Ustava koji predviđa:

1. "Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način."

7. „Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom."

i Član 48. Zakona, kaže;

"Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori."

47. Sud primećuje da je podnosilac u zahtevu naveo da je u presudama i rešenjima sudova došlo do kršenja Zakona o porodici, odredaba o obezbeđenju stanovanja, međutim podnosilac nije naveo koji su mu to konkretni članovi Ustava ili Zakona povređeni odlukama sudova.

48. Ustavni sud podseća da po Ustavu nije njegova dužnost da deluje kao apelacioni sud u odnosu na odluke donete od strane redovnih sudova. Uloga redovnih sudova je da tumače i primene odgovarajuća pravila procesnog i materijalnog prava (vidi *mutatis mutandis* García Ruiz protiv Španije [VK], br. 30544/96, stav 28., Evropski sud za ljudska prava [ESLJP] 1999-I).

49. Ustavni sud samo može razmotriti da li su dokazi predstavljeni na takav način kao i da li su postupci uopšte, gledano u celini, vođeni na takav način da je podnosilac zahteva imao pravično suđenje (vidi, između ostalih izvora, Izveštaj Evropske komisije za ljudska prava u slučaju Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva, Zahtev br. 13071/87, usvojen 10. jula 1991. god.).

50. Međutim, nakon razmatranja dokumentacije koju je dostavio podnosilac zahteva Ustavni sud ne može doći do zaključka da su postupci sudova bili nepravični ili uprljani arbitrarnošću (vidi *mutatis mutandis* Vanek protiv Slovačke Republike, odluka ESLJP-a u vezi sa prihvatljivošću zahteva, br. 53363/99 od 31. maja 2005. god.).

51. Stoga podnosilac zahteva nije uspeo da dokaže zašto i na koji način su redovni sudovi prekršili njegova prava zagarantovana ustavom . Sud konstatuje da je rešenje Vrhovnog suda Kosova Rev i br. 481/2009 od 18. oktobra 2011, i presude Vrhovnog suda Kosova Ac. Br. 79/2011 od 24. novembra 2011 su pravicna i dobro obrazlozena.

IZ OVIH RAZLOGA

Ustavni sud je u skladu sa članom 113.7 ustava, Članom 20 i 48 zakona, i Pravilom 36.2 (b) i (d) Poslovnika o radu, dana 8. jula 2013 god., jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona; i

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac | **Predsednik Ustavnog suda**

Altay Suroy | Prof. dr Enver Hasani